Shemuel, Week 106: 21:8-10 - Who is Doeg? Who is Dovid?

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

21:5-10 Achimelech helps David innocently, and is caught (continued)

1. Malbim to Shemuel I 21:8

הכהן לא נשמר מפני דואג שהיה שם, וזה לאות שהכהן לא עלה על לבו כי בורח הוא

The kohen was not concerned that Doeg was there; this indicates that it did not dawn upon the kohen that [David] was a fugitive.

2. Radak to Shemuel L21:10

לפי שהיתה באהל מועד לזכרון הנס כמו שפירשתי לא היה ברצון אחימלך להוציאה משם אם היתה שם אחרת Because it was in the Tent of Meeting to memorialize the miracle, as I have explained, Achimelech did not want to remove it from there, if there were another option.

3. "Take it if you want" "There's nothing like it!"

"IF you want it, take it" "It's the best option!" Radak
"If YOU want it, take it" "You bet I want it!" Abarbanel
"If YOU want it, take it" "For me, it's great" Abarbanel

Who is Doeg?

4. Radak to Shemuel I 21:10

גדול רועי המקנה אשר לשאול וממונה עליהם:

The greatest of Shaul's shepherds, appointed over them.

- 5. Mishnah Sanhedrin 10:2 Bilam, Doeg, Achitofel, Gechazi
- 6. Talmud, Chagigah 15b

תלת מאה בעיי בעו דואג ואחיתופל במגדל הפורח באויר.

Doeg and Achitofel asked 300 questions about a cabinet open to the air.

7. Talmud, Sanhedrin 106b

מאי דכתיב "איה ספר איה שקל איה ספר את המגדלים" (ישעי' לג:יח)? איה ספר כל אותיות שבתורה, איה שקל ששוקל כל קלים וחמורים שבתורה, איה ספר את המגדלים שהיה סופר שלש מאות הלכות פסוקות במגדל הפורח באויר.

What is the meaning of Yeshayah 33:18, "Where is the counter, where is the receiver [or: one who weighs], where is the one who counts the towers?" Where is the one who counts all of the letters in the Torah, where is the one who weighs, who weighs all of the logical arguments in the Torah, where is the one who counts the towers – for he counted 300 established laws regarding a cabinet open to the air.

8. Midrash Tehillim 3:4

"דואג הוא היה אב בית דין, שנאמר "אביר הרועים אשר לשאול"

Doeg was the head of the rabbinical court, as it says, "The mightiest of Shaul's shepherds."

9. Talmud, Yevamot 76b

ולא ידע ליה? והכתיב "ויאהבהו מאד ויהי לו נושא כלים"! אלא אאבוה קא משאיל...

א"ל דואג האדומי: עד שאתה משאיל עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו, שאל עליו אם ראוי לבא בקהל אם לאו! מ"ט? דקאתי מרות

But did he not know him? It says "And he loved him greatly, and he was a bearer of implements for him!" Rather, he asked about David's father...

Doeg of Edom said to him: Before you ask about whether he is suitable for monarchy or not, ask if he is suitable to marry into the nation or not! Why? For he comes from Ruth, of Moav...

"ויחמול שאול והעם על אגג וגו" בר קפרא אמר זה דואג שהיה שקול כנגד כל ישראל.

"And Shaul and the nation spared Agag, etc." Bar Kappara said: This is Doeg, who was the equal of all Israel.

11. Talmud, Sanhedrin 93b

... לישאל שיודע "ידע נגן" אלא בלשון הרע: "ידע נגן" שיודע לישאל

מנלן דדואג הוה? כתיב הכא "ויען אחד מהנערים" מיוחד שבנערים, וכתיב התם "ושם איש מעבדי שאול ביום ההוא נעצר לפני ד' ושמו דאג האדמי אביר הרעים אשר לשאול."

Doeg only said this entire verse as harmful speech: "Knows how to play" – He knows how to ask...

How do we know this was Doeg? Here it says, "And one of the youths answered" – the special youth. And there it says, "And there one of Shaul's servants was stopped before Gd, and his name was Doeg the Edomite, the mightiest of Shaul's shepherds."

12. Midrash, Bereishit Rabbah 32:1

כתיב (תהלים ה) "תאבד דוברי כזב איש דמים ומרמה יתעב ד'," מדבר בדואג ואחיתופל: דוברי כזב הן ודיבורן... זה התיר גילוי עריות ושפיכות דמים... אמר לשאול "וכי יש אישות לדוד? הלא מורד במלכות הוא וחשוב כמת!" ועכשיו התיר קונעתו ועשה אותו זיטויטוס, וכאלו הוא מת ודמו מותר ואשתו מותרת! עמד שאול ונתן מיכל אשת דוד על פיו לפלטי בן ליש. ושפיכת דמים, דכתיב (שמואל א כב) "ולא אבו עבדי שאול המלך לשלוח יד בכהני ד'," אבל דואג הרגן שנאמר...

It is written, "Those who speak lies will be lost, Gd abhors people of blood and trickery." This speaks of Doeg and Achitofel; they speak lies, them and their words... This one permitted immorality and bloodshed, and this one permitted immorality and bloodshed... He said to Shaul: Is David eligible for marriage? He is a rebel against the throne, and viewed as dead!" And now he permitted his wife and made him as one who is lacking, as though he were dead and his blood was permitted and his wife was permitted! Shaul stood and gave Michal, wife of David, to Palti ben Layish, at Doeg's words. And bloodshed as it says, "But King Shaul's servants would not send a hand against the priests of Gd," but Doeg killed them, as it says...

13. Shemuel I 24:9

14. Talmud Yerushalmi, Sanhedrin 10:2

דואג אדם גדול בתורה היה. באו ישראל ושאלו את דוד: לחם הפנים מהו שידחה את השבת? אמר להם: סידורו דוחה את השבת, לא לישתו ולא עריכתו דוחין את השבת. והיה שם דואג ואמר, "מי הוא זה שבא להורות לפניי?" אמרו לו דוד בן ישי הוא. מיד הלך ונתן עצה לשאול מלך ישראל להמיח את זור עיר הכהוים.

Doeg was great in Torah. Israel came and asked David: Does [baking] the showbread override Shabbat? He told them: Its arrangement overrides Shabbat, but its kneading and shaping do not override Shabbat. And Doeg was there, and he said, "Who is this, who comes to give rulings in my presence?" They said, "This is David, son of Yishai." Immediately he went and counseled Shaul, King of Israel, to kill Nov, city of the kohanim.

15. Talmud, Zevachim 54b

ועל דבר זה נתקנא דואג האדומי בדוד כדכתיב "כי קנאת ביתך אכלתני. (תהילים סט:י)"

And because of this Doeg of Edom was jealous of David, as it says, "For jealousy of Your house consumed me."

16. Talmud, Sotah 9b

וכן מצינו בקין וקרח ובלעם ודואג ואחיתופל וגחזי ואבשלום ואדוניהו ועוזיהו והמן, שנתנו עיניהם במה שאינו ראוי להם. מה שביקשו לא ניתן להם, ומה שבידם נטלוהו מהם:

And so we have found with Kayin, Korach, Bilam, Doeg, Achitofel, Gechazi, Avshalom, Adoniyahu, Ataliah and Haman, that they set their eyes on that which was not suitable for them. That which they sought was not given to them, and that which was in their hands was taken from them.

17. Midrash Tehillim 52:2

ולמה נקרא שמו אדומי? מעיר נוב עד למעלה אדומיים היו, ועל שם עירו נקרא. ר' שמואל בר נחמני אמר על שקינא בדוד שנקרא אדומי, שנאמר "והוא אדמוני עם יפה עינים (טז:יב)"... And why is he called "Edomi"? They were from Nov to Maaleh Edomiyim, and he was named for his city. Rabbi Shemuel bar Nachmeni said: Because he was jealous of David, who was called "Edomi", as in 16:12...

18. Talmud, Sanhedrin 39b

"חזון עבדיהו כה אמר ד' אלקים לאדום וגו" מאי שנא עובדיה לאדום? אמר רבי יצחק אמר הקב"ה יבא עובדיהו הדר בין שני רשעים ולא למד ממעשיהם וינבא על עשו הרשע שדר בין שני צדיקים ולא למד ממעשיהם. אמר אפרים מקשאה תלמידו של רבי מאיר משום רבי מאיר: עובדיה גר אדומי היה, והיינו דאמרי אינשי מניה וביה אבא ניזיל ביה נרגא.

"A vision of Ovadiah: So says Hashem Elokim to Edom" - Why was Ovadia the one to prophesy for Edom? Rabbi Yitzchak said: Gd said, "Let Ovadia, who lived between two wicked ones and did not learn from their deeds, come prophesy against wicked Esav who lived between two righteous people and did not learn from their deeds." Ephraim Makshaah, student of Rabbi Meir, cited Rabbi Meir as saying that Ovadia was an Edomite convert. As people say, "From it itself, the hatchet enters the tree."

19. Talmud, Sanhedrin 106b

אמר רבי: ארבע מאה בעייא בעו דואג ואחיתופל במגדל הפורח באויר [ולא איפשט להו חד]. אמר רבא, רבותא למבעי בעיי?! בשני דרב יהודה כולי תנויי בנזיקין, ואנן קא מתנינן טובא בעוקצין, וכי הוה מטי רב יהודה אשה שכובשת ירק בקדירה ואמרי לה זיתים שכבשן בטרפיהן טהורים אמר הויות דרב ושמואל קא חזינא הכא, ואנן קא מתנינן בעוקצין תלת סרי מתיבתא, ורב יהודה שליף מסאני ואתא מטרא ואנן צוחינן וליכא דמשגח בן!! אלא הקב"ה ליבא בעי, דכתיב "וד' יראה ללבב. (שמואל א טז:ז)"

Rebbe said: Doeg and Achitofel asked 400 questions regarding a cabinet open to the air [and not one was answered for them]. Rava said: Is asking questions a sign of greatness?! In the years of Rav Yehudah, they only learned torts, and we learn a great deal in *uktzin*! And when Rav Yehudah arrived at the law that if a woman who pickles vegetables in a pot, or some say olives pickled in their leaves, they are pure, he said, "I see the debates of Rav and Shemuel here," and we learn 13 yeshivot on *uktzin*! And when Rav Yehudah removed his shoes, rain came, but we cry out and there is no answer!! But Gd desires the heart, as Shemuel I 16:7 says, "And Gd sees to the heart."

20. Talmud, Sanhedrin 106b

מאי דכתיב "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי (תהילים נ:טז)"? אמר לו הקב"ה לדואג הרשע: מה לך לספר חקי? כשאתה מגיע לפרשת מרצחים ופרשת מספרי לשון הרע מה אתה דורש בהם? "ותשא בריתי עלי פיך (שם)" אמר רבי אמי: אין תורתו של דואג אלא משפה ולחוץ.

What is the meaning of, "And to the wicked one Gd says: Why do you speak My laws?" Gd said to wicked Doeg: Why do you speak My laws? When you arrive at the section of murderers and the section of people who speak harmfully, what do you teach of them? "And you put My covenant in your mouth" – Rabbi Ami said: Doeg's Torah was only from the lips and outward.

21. Tosafot to Chagigah 15b s.v. kol

מי שיראתו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת. ודואג ואחיתופל דלא מגני להו תורתן לפי שלא היה להם יראה כלל כדאיתא בסוטה פ' נוטל (דף כא.).
One whose reverence precedes his wisdom, his wisdom endures. Doeg and Achitofel, their Torah did not protect them, because they lacked any reverence, as stated in Sotah 21a.

Dovid's Descent?

22. You forced my hand Shemuel I 26:19, 24:1-8